

המלך הוא עירום

דן בן-דוד

מורידים מסים ומוסיפים לבטחון – והחשבון מוגש, כרגיל, לחינוך, לבריאות לרווחה ולחברה. צד אחד משכנע אותנו שאין ברירה כי זהו משחק שכום אפס ואלה מקורות המימון היחידים שנתרו. צד שני משכנע אותנו שאם יקטן תקציב משרד מסויים, יחרב עולמנו. אתם השרים משחקים משחק הזוי זה מדי כמה חודשים, והגיע הזמן לומר לכם "עד כאן". משנות השבעים, מסנוורים מדינה שלמה במילים ריקות, דמעות תנין, ואידיאולוגיות חסרות אופק המובילות אל התהום. היום, האמת פרוסה לפנינו במערומיה. שרת החינוך אומרת שבתי הספר יאלצו להסגר מוקדם בשנה הבאה, כי לא ישאר לה כסף. כאשר תקציב החינוך לתלמיד הינו אחד הגבוהים בעולם (מתוקן עבור רמת חיים) ורמת החינוך הינה הגרועה במערב, אולי הגיע הזמן שהשרה תתחיל לסגור מחוזות ולשלוח הביתה מפקחים ומורים מיותרים – במקום את ילדינו בצהרי היום? אם, לאחר קרוב שלוש שנים בתפקידה היא עדיין אינה מצליחה להתמודד, שתפנה את מקומה למי שמסוגל. בנובמבר 2003 הוגש לשרה דו"ח ועדת א.ל.ה. (הר"מ היה חבר בוועדה) הנותן קווי מתאר לרפורמה מבנית מקיפה במערכת החינוך. את המסקנות ניתן כבר להתחיל ליישם בשנת הלימודים הבאה, אך החול בשעון אוזל כבר שלושה חודשים והבשורה היחידה של השרה לשנה הבאה הינה סגירת בתי הספר ב-30: 11. המלך הוא עירום, גב' לבנת.

שרי הרווחה והבריאות חוששים מרעב וממחלות והשר לבטחון פנים הפנים את חומרת הסכנה של הפשע המאורגן. כולם מזהירים מסכנות של מוות אם יקוצצו תקציביהם. אך במדינת ישראל התקציב הציבורי הינו הגדול בעולם – כך אומר שר האוצר, והוא צודק. מה שלא מספרים לציבור הוא שגם ללא הוצאות הבטחון, התקציב האזרחי שנותר הינו אחד הגבוהים בעולם המערבי. במונחים של כסף, ישראל מוציאה על תקציבה האזרחי כ-50 מיליארד ש"ח יותר – בכל שנה – מהממוצע של מדינות המערב. אז איך זה, כאשר המדינה מוציאה כל כך הרבה יותר מהמקובל לכיוונים אזרחיים, שלא נותר מספיק לרווחה, לבריאות וללחימה בפשע? אולי משום שאותם שרים החוששים מרעב, מחלות, ופושעים, חוששים עוד יותר מהסקת מסקנות לגבי אידיאולוגיית היסוד שלהם: שעלות ישוב כל גבעה מעבר לקו הירוק ומחיר הגנתה הינה אידיאולוגיה המרוקנת את התקציב האזרחי מזה שלושה עשורים ברציפות וחופרת לנו בור כלכלי-חברתי שבקרוב כבר לא ניתן יהיה להיחלץ ממנו. את המדינה בנו המייסדים עד 1967 עם תקציב אזרחי שהיה 20% בלבד מהתוצר. מאז 1973, התקציב האזרחי הינו כ-40% מהתוצר וגם זה אינו מספיק. האם לא הגיע הזמן לשאול מדוע? המלך הוא עירום, מר אורלב, מר נווה ומר הנגבי.

כמה כסף מופנה להשקעות באזורים שלעולם לא יוכלו להוות חלק ממדינה יהודית-דמוקרטית? מי יודע? אין זה סוד כי בכוונה תחילה מרבית הסכומים מוסווים היטב בתקציבי המשרדים השונים כדי שהציבור לא יוכל לדעת. ברב העולם, המושג "קפיטליזם" מחייב שקיפות מלאה של מחירים כדי שהיד הנעלמה תוכל לפעול ביתר יעילות. אך שר האוצר שלנו כנראה לא נכח באותו שיעור כאשר גיבש את האידיאולוגיה הכלכלית הייחודית שלו. המלך הוא עירום, מר נתניהו. ישנם עוד מקורות מימון מלבד חינוך, רווחה ובריאות.

במדינה שבה תשלומי הרווחה הרשמיים אינם גבוהים, בהשוואה למדינות מערביות אחרות, ישנם נקיקי תקציב נסתרים רבים לאוכלוסיות "נבחרות" בהם זורמים תקציבי ענק המאפשרים לחלקים באותן אוכלוסיות לבחור בדרך חיים של אי-עבודה בהיקפים שאינם מוכרים במערב (כ-80% מהגברים החרדים, למשל, אינם טורחים אפילו לחפש עבודה). הגיעה העת להזכיר כי מדובר בכספינו, ואין זו הקופה הפרטית של שרינו.

המלך הוא עירום, ממשלת ישראל – והוא אנחנו. אתם בקשתם, ונבחרתם, לשרת את המלך, ולא ההיפך. כאשר תדונו בשינויים בתקציב בימים הקרובים, ראו הוזהרתם: תהליך פקירת העיניים שלנו החל.